

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVIII KONFERENCIJA

Vilnius, 2026 m. gegužės 8 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė VU MF
mokslo specialistė Urtė ŽAKARYTĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2026

Mokslo komitetas:

dr. Mindaugas Kvietkauskas
doc. dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Lina Malinauskienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylis
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
dr. Laura Lukavičiūtė-Navickienė
asist. dr. Agnė Abraitienė
gyd. rez. Domas Grigoravičius
doc. dr. Indrė Trečiokienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
dokt. Ignas Karnas
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
lekt. gyd. Andrius Apšega
jaun. asist. dr. Andrius Žučenka
jaun. asist. Ieva Kubiliūtė
prof. dr. Pranas Šerpytis

lekt. Artūras Mackevičius
asist. dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirklauskienė
dr. Audra Brazauskaitė
asist. dr. Diana Sukackienė
asist. dr. Žilvinas Chomanskis
prof. dr. Kristina Ryliškienė
asist. dr. Rokas Borusevičius
doc. dr. Saulius Galgauskas
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
gyd. rez. Kristina Lialytė
gyd. rez. Viktorija Mickevičiūtė
asist. dr. Dalia Krivaitienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas

prof. dr. (HP) Edvardas Danila
prof. dr. Nomeda Rima Valevičienė
asist. dr. Tomas Aukštikalnis
lekt. Mykolas Udrys
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
vyr. lekt. dr. Andrius Bleizgys
gyd. rez. Dominykas Budrys
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dokt. gyd. rez. Ugnė Mickevičiūtė
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigita Lesinskienė
asist. dr. Jelena Stanislavovienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Austėja Zubauskaitė
Giedrė Zdanavičiūtė
Arshia Tabassum Abdul Rahman
Ieva Jankūnaitė
Gabija Balčiūnaitė
Gabrielė Gudelytė
Marija Šarnauskaitė
Antanas Simonas Garuolis
Gabrielė Jurytė
Kornelija Klinkaitė
Nursat Gazizov
Sofija Šestak
Mindaugas Smetaninas
Deimantė Šerniūtė
Eva Kriaučiūnaitė
Edas Leščinskis
Agata Bruzgul
Erika Vaitkutė
Ugnė Mickutė

Gabija Mūraitė
Augustė Melaikaitė
Artemij Morozov
Raminta Kastecakaitė
Gustė Šuliauskaitė
Karolina Karneckaitė
Eglė Žulpaitė
Sylvia Rogoža
Gabrielė Jonauskaitė
Agnė Vasiulytė
Rūta Uksaitė
Roman Blinov
Marija Sarafinaitė
Eglė Valčiukaitė
Paulė Kergytė
Milda Černytė
Julija Grigaitytė
Dovydas Stankevičius
Greta Ramonaitė

Silvija Černiauskaitė
Danial Heidar
Edgaras Zaboras
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabija Marčiulaitytė
Achila Kasandra Lunkė
Meda Petrylaitė
Ernestas Gulbickis
Radvilė Kadytė
Julija Šnipaitytė
Smiltė Vaišvilaitė
Evelina Dakševičiūtė
Alicija Šavareikaitė
Elinga Inčirauskaitė
Milda Eleonora Griciūtė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2026

© Vilniaus universitetas, 2026

ŠIUOLAIKINĖ EMOCIJŲ KONSTRAVIMO TEORIJA RIBINIO ASMENYBĖS SUTRIKIMO KONTEKSTE

Autorė. Ainetė SABALIAUSKAITĖ, IV kursas.

Vadovas. Lekt. Jan HILBIG, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Psichiatrijos klinika.

Tikslas. Pateikti teorinę ribinio asmenybės sutrikimo simptomatikos interpretaciją remiantis emocijų konstravimo teorija.

Metodai. Atlikta literatūros apžvalga naudojantis PubMed ir SCOPUS duomenų bazėmis, analizuojant mokslinius straipsnius apie ribinį asmenybės sutrikimą bei jo etiologiją, būdingas ankstyvasias patirtis ir simptomatiką. Kaip pagrindinė teorinė prieiga pasirinkta L. F. Barrett emocijų konstravimo teorija, kuri buvo išanalizuota ir pritaikyta interpretuojant sutrikimo simptomus, integruojant esamus duomenis apie jo klininius aspektus. Remiantis šiuo teoriniu modeliu, atlikta ribinio asmenybės sutrikimo simptomų analizė ir interpretacija, siekiant atskleisti jų ryšį su prognozavimo, interocepcijos ir alostazės mechanizmais.

Rezultatai. Pastarąjį dešimtmetį emocijų tyrimuose išryškėjo naujos teorinės perspektyvos, kuriose pabrėžiamas reikšmingas konteksto, kūno signalų ir smegenų prognozavimo vaidmuo. Ribinės asmenybės sutrikimui būdinga nesubalansuota prognozavimo sistema, kurioje vyrauja neigiamos prognozės, o prognozavimo klaidos nepakoreguojamos ir dominuoja suvokime – tai lemia socialinio neapibrėžtumo interpretavimą kaip grėsmę, neatsižvelgiant į sensorinę, koreguojančią informaciją. Žemas emocinis granuliarumas, nuolatinė fiziologinė mobilizacija atspindi neefektyvią alostazės reguliaciją, pasireiškiančią kompensaciniu sistemos slopinimu – tuštumos išgyvenimu arba disociacija, siekiant sumažinti sensorinį krūvį. Silpni išoriniai signalai kategorizuojami kaip grėsmė, sukelia fiziologinę reakciją, patvirtinanti prognozę, o riboti resursai trukdo jos korekcijai, todėl pasireiškia nekontroliuojamas pyktis, afektinis nestabilumas, kuris taip pat siejamas su ribotu emociniu diferencijavimu ir HPA ašies aktyvacija (susijusia su didesniu baziniu kortizolio lygiu dėl trauminių vaikystės patirčių). Impulsyvumas susijęs su išmoktu ryšiu tarp rizikos, sujaudinimo ir dopaminerginio atlygio, o suicidinis elgesys – su prognoze apie neišvengiamą stresą ir laikinu alostatinės perkrovos mažinimu. Identiteto sutrikimai siejami su stabilios prognozės apie savąjį „aš“ nebuvimu, o jautrumas atstūmimui – su ankstyvosiomis neigiamomis patirtimis, kurios formuoja neigiamas prognozes apie santykius.

Išvados. Ribinio asmenybės sutrikimo simptomatika gali būti aiškinama kaip ankstyvųjų patirčių nulemtas prognozavimo, interocepcijos ir alostazės disbalansas. Ši perspektyva praplečia tradicinį sutrikimo supratimą ir gali būti reikšminga tolimesniems tyrimams bei terapinių strategijų plėtrai.

Raktažodžiai. Ribinis asmenybės sutrikimas; emocijų konstravimo teorija; interocepcija; alostazė.